

Raadvragen startnotitie opvang vluchtelingen

Het college onderstreept met u het belang van effectieve besluitvorming, effectieve participatie en goede informatievoorziening. Handelend vanuit dit belang, de intrinsieke motivatie om een bijdrage te leveren aan het grote tekort aan opvangplekken voor vluchtelingen, het juridisch kader van de Spreidingswet en uw verzoek tijdens de besloten raadsvergadering van 29 februari jl., heeft het college een voorstel gedaan voor een startnotitie. Een startnotitie is een eerste verkenning rondom het vraagstuk, waarin akkoord wordt gevraagd voor een opdracht tot verdere uitwerking. Met het vaststellen van de startnotitie zou u instemmen met de uitgangs- en aandachtspunten en de te volgen procestappen waarop deze opdracht wordt opgepakt en uitgewerkt. Wij proberen een zo goed mogelijk antwoord te geven op de verschillende vragen die u heeft gesteld. Soms stelt u vragen over onderwerpen die in deze fase nog niet duidelijk zijn en waar we dus ook nog geen antwoord op kunnen geven. Wij hopen dat de beantwoording van de vragen een bijdrage kunnen leveren aan een goede behandeling van de startnotitie tijdens de raadsvergadering op 30 mei.

'Kleinschalige opvang asielzoekers - Kansen en mogelijkheden regio Rivierenland' en notitie 'spreidingswet 2024 en Culemborg'.

1. *Is het college bekend met het rapport 'Kleinschalige opvang asielzoekers - Kansen en mogelijkheden regio Rivierenland' van BMC dd. 10 april 2024?*
2. *Waarom heeft het college ervoor gekozen om het onderzoek over kleinschalige opvang in de regio Rivierenland niet op te nemen in de startnotitie die naar de raad is gestuurd?*
3. *Waarom hebben wij de notitie Gemeente Culemborg 2024 Spreidingswet en Culemborg niet ontvangen?*
4. *Welke overwegingen heeft het college gemaakt om te beslissen dat het onderzoek en de notitie niet relevant genoeg waren om te delen met de raad?*
5. *Kunt u ons aangeven wie hiervan de opdrachtgever is en wanneer hiertoe de opdracht gegeven is?*
6. *Wat is de democratische legitimatie/governance om een onderzoek naar kleinschalige opvang naar asielzoekers in Rivierenland te starten. Is er met een bestuurlijke samenwerking geen actieve informatieplicht naar de verschillende gemeenteraden en Culemborg in het bijzonder?*

Antwoord: Het college is bekend met het BMC-rapport. De aanleiding voor het onderzoek was dat een aantal gemeenten in Rivierenland de mogelijkheid van kleinschalige opvang (oorspronkelijke vraag 25-50 opvangplekken per locatie) verder wilde verkennen. Dit zijn met name de gemeenten met een relatief groot grondgebied en kleine kernen vanuit het vraagstuk hoe kleinschalige opvang mogelijk in kleinschalige kernen een oplossing zou kunnen bieden. En dus niet zozeer voor de grotere stedelijke kernen. Het onderzoek is ambtelijk in regionaal verband opgepakt en gefinancierd door de provincie Gelderland. Opdrachtgever voor dit onderzoek is de ambtelijk secretaris van het regionale overleg voor asiel & migratie en de betrokken ambtenaar van de provincie Gelderland. De opdracht is verstrekt in januari 2024. Ambtelijk wordt nu in regionaal verband besproken hoe dit rapport in de verdere uitwerking kan worden ingezet. Er is bestuurlijk in ons college en in de regio nog niet gesproken over hoe het rapport verder te gebruiken. Vandaar dat het ook nog niet naar uw raad was verstuurd. De eventuele relevante input uit het rapport voor Culemborg zal in de verdere uitwerking vanzelfsprekend worden betrokken. Voor de volledigheid voegen we het rapport toe aan deze beantwoording.

7. *Is er overwogen om de gemeente Culemborg bij het COA aan te melden als pilot gemeente voor kleinschalige opvanglocatie zoals beschreven in de rapportage van BMC? Zo nee waarom niet?*

Antwoord: Nee, vanwege het profiel van Culemborg als gemeente met één grotere kern.

8. *Het rapport heeft een bijlage met profielen en specifieke informatie over de verdeling van SES-scores. Op welke termijn is het mogelijk om inzicht te verkrijgen in de SES-WOA-score voor de 11 deelgebieden binnen de opgenomen gebiedsindeling van onze stad conform de door de gemeenteraad op 7-12-2023 vastgestelde concept- omgevingsvisie?*

Antwoord: Dit lukt helaas niet voor de raadsbehandeling op 30 mei. We komen hier begin juni op terug.

Meerjaren Programma Grondexploitatie 2023 (deel I & II)

9. *Op 29 juni 2023 heeft de gemeenteraad het Meerjaren Programma Grondexploitatie 2023 (deel I & II) vastgesteld. Wat is de stand van zaken m.b.t. uitgifte en bouwrijp maken van de kavels in het laatste deelgebied in grondexploitatie van Lanxmeer Zuid?*

Antwoord: zie vraag 10.

10. *Kan voor de kavels 8c, 9d (schuilplaats)/en 10c werfterp noord), 10e (werfterp zuid) en 10f (archeologie heuvel) conform vastgestelde MPG 2023 worden aangegeven of hier inmiddels definitieve (grond)overeenkomsten zijn gesloten?*

Antwoord:

8c - Wordt momenteel niet aan gewerkt.

9d - De gespreken met de initiatiefnemer zijn recentelijk door ons afgerond en hebben niet tot een overeenkomst geleid.

10c en 10e - Op 15 december 2023 is er een koopcontract getekend. Momenteel loopt het vergunning traject de verwachting is dat 2024 gestart wordt met de bouw.

10 f – Deze kavel gaat als bouwplaats voor de kavels 10 c en 10 e dienen. Elders in de wijk is hier, mede door de heuvels, geen ruimte voor.

De Driehoek - De locatie is geen onderdeel van de grondexploitatie van Lanxmeer. De werkzaamheden starten naar verwachting eind 2025.

11. *Wat is de stand van zaken van de verkenningen naar een alternatieve bestemming en planontwikkeling voor de kantoor bestemmingen in Lanxmeer Zuid (kavel 10G en 1G) conform het vastgestelde MPG 2023.*

Antwoord:

10 g – Momenteel wordt met een initiatiefnemer onderhandeld over een woningbouwontwikkeling (appartementen).

1 g – Deze kavel is niet bekend. Mocht kavel 10 a worden bedoeld, dit is de Multatulilaan. Dit is momenteel een bouwweg.

Startnotitie opvang vluchtelingen

Antwoord algemeen: in de onderstaande vragen wordt aan de hand van diverse thema's onder andere gevraagd naar momenten waarop de raad in positie wordt gebracht om tot een goede afweging te kunnen komen. In de startnotitie stelt het college onder andere voor om in september met een raadsvoorstel te komen waarin de locatie wordt aangewezen voor tijdelijke opvang en een gebied aan te wijzen voor de definitieve opvanglocatie. En voor beide locaties een voorstel te doen voor verdere processtappen. In de vragen stelt een aantal fracties voor om een tussenstep te zetten. Het college kan zich voorstellen invulling te geven aan deze wens door een tussenstep in te bouwen die er als volgt uit zou zien: in september 2024

legt het college een raadsvoorstel voor met betrekking tot de tijdelijke opvang (waar we dus minimaal aan onze taakstelling vanuit de Spreidingswet voldoen) met het voorstel voor de locatie en de te volgen processtappen. Vervolgens leggen we in het eerste kwartaal van 2025 een volgend raadsvoorstel voor over de structurele opvang (waar we dus een zelfstandig opererende locatie willen realiseren) met het voorstel voor de locatie en de te volgen processtappen. In de startnotitie zou het college dan de opdracht worden gegeven om met deze twee voorstellen te komen met de bijbehorende uitgangspunten, randvoorwaarden en processtappen. Het college hecht er waarde aan dat de inhoud van die opdracht bij het vaststellen van de startnotitie duidelijk is maar kan zich dus voorstellen om voor de besluitvorming daarna een extra stap in te bouwen. Het college gaat daar graag het gesprek over aan met de raad tijdens de behandeling van de startnotitie in de raadsvergadering van 30 mei aanstaande.

12. *In de startnotitie en de genoemde scenario's komt de afhankelijkheid van de samenwerking in de regio Rivierenland duidelijk naar voren. De bereidwilligheid tot samenwerking van onze buurgemeenten is nog niet concreet en beïnvloed de uitwerking van de scenario's in grote mate. Is er al meer duidelijkheid over de mogelijke verdeling van taken met de regiogemeenten? Bent u bereid een processtap in te bouwen waarbij het duidelijk in beeld hebben van de samenwerkingstoezeggingen in de regio ook beoordeeld kan worden door de raad en bepalend kan zijn voor de verdere uitwerking van een scenario?*

Antwoord:

De acht gemeenten in Rivierenland bekijken ruim een jaar hoe gezamenlijk invulling te geven aan de realisatie van opvangplekken voor asielzoekers en voor ontheemden uit Oekraïne en zoeken de afstemming over de huisvesting van statushouders. Ook wordt gezien hoe buurgemeenten mogelijk samen voorzieningen zouden kunnen realiseren. De duidelijkheid hoe die verdeling er precies uitziet, is er op dit moment nog niet. Op welke wijze dit concreet vorm zou kunnen krijgen, wordt verwerkt in de aangekondigde raadsvoorstellen.

13. *Kansen voor vluchtelingen combineren met kansen voor Culemborgers wordt als duidelijke meerwaarde genoemd, behalve een maatschappelijke meerwaarde en mogelijke woningbouw zien wij geen concretisering van dit punt. Bent u bereid een processtap in te bouwen waarbij het duidelijk in beeld hebben van de meerwaarde voor Culemborgers ook beoordeeld kan worden door de raad en bepalend kan zijn voor de verdere uitwerking van een scenario?*

Antwoord:

We zien kansen om meer woningen voor verschillende groepen te realiseren of gunstiger te financieren, wijkvoorzieningen te versterken en sportvoorzieningen- en verenigingen een impuls te geven. Op basis van de locatiekeuzes wordt vervolgens in gesprek met de bewoners, partners, COA, regiogemeenten verder bekeken hoe we deze meerwaarde kunnen realiseren. Ook voegen we bij deze antwoorden een notitie van het COA toe hoe COA aankijkt tegen de maatschappelijke meerwaarde van asielopvang in een gemeente.

14. *Culemborg krijgt voldoende middelen en ondersteuning om minimaal de kosten te dekken en is passend bij de spankracht van Culemborg. Bent u bereid een processtap in te bouwen waarbij het duidelijk in beeld hebben van de afspraken met het COA over de kostenverdeling ook beoordeeld kan worden door de raad en bepalend kan zijn voor de verdere uitwerking van een scenario?*

Antwoord:

De kostenverdelingen worden uitgewerkt in de aangekondigde raadsvoorstellen zodat de raad per keer tot een goede beoordeling kan komen hoe het financiële plaatje er uitziet.

15. *Vanaf 2026 treedt het Asiel- en Migratiepact van de EU in werking. Dit heeft ook grote impact op de wijze waarop het Nederlandse asielbeleid verder wordt ingevuld, dit loopt gelijk met de periode waarin de raming van de spreidingswet van kracht is. Kunt u de fasering dusdanig opbouwen, dat onze wettelijke taken tot 2026 worden ingevuld en dat daarna pas wordt bekeken of uitbreiding van scenario 2 naar 3 zinvol is.*

Antwoord:

Volgens de systematiek van de Spreidingswet wordt jaarlijks door de staatssecretaris het aantal benodigde opvangplekken voor het jaar erop vastgesteld. Daarbij wordt rekening gehouden met de actuele situatie waaronder ter zijner tijd de eventuele effecten van Europese afspraken.

16. *Culemborg kent maar weinig inbreidingslocaties voor een opvanglocaties voor 300 asielzoekers. Uit de notitie wordt niet duidelijk welke locatie u voor ogen heeft. Bent u bereid een processtap in te bouwen waarbij duidelijk is welke locaties het college voorstelt en dit beoordeeld kan worden door de raad en bepalend kan zijn voor de verdere uitwerking van een scenario?*

Antwoord:

Zoals eerder beschreven bij het algemene antwoord legt het college de verschillende locatiekeuzes in raadsvoorstellen voor aan de raad. Zowel voor de tijdelijke als definitieve opvang. De raad is hierbij dus sowieso altijd aan zet.

17. *In het BMC-rapport gedateerd 10 april 2024" kleinschalig opvang asielzoekers – kansen en mogelijkheden regio Rivierenland" lezen wij dat voor het vervoer tussen verschillende opvanglocaties en faciliteiten uitgegaan wordt uitgegaan van een 45 minuten regel en waarbij de fiets en het Openbaar Vervoer een belangrijk onderdeel van zijn. In de startnotitie van het college "opvang vluchtelingen in het kader van de verspreidingswet" lezen wij hierover niets terug en of de uitwerking bij de verschillende scenario's en/of gedurende de "eerste fase" (tijdelijke opvang < 300 voor circa 5 jaar);*

A - Is het college met vragenstellers eens dat en zo nodig extra investeringen nodig zijn in het openbaar vervoer om nieuwkomers te verplaatsen tussen opvanglocaties en faciliteiten en hoe worden deze eventuele extra kosten gedekt? Zo niet wat is het College haar visie dan op de mobiliteit van asielzoekers tussen opvang en faciliteiten mochten die gescheiden zijn en/of de bereikbaarheid als faciliteiten een regionale functie/gebruik krijgen.

B - Wie gaat die extra investeringen betalen het college of het COA.

C - Betekent dit ook dat een eventuele opvanglocaties van asielzoekers In de nabijheid en of rondom de bus routes in Culemborg gesitueerd moeten worden.

Antwoord:

Op basis van de locatiekeuzes kan de bereikbaarheid met het openbaar vervoer of de fiets verder worden uitgewerkt. Als daar nadere afspraken over nodig, dan worden deze aangekondigd of uitgewerkt in de aangekondigde raadsvoorstellen.

18. *In de startnotitie wil het college dat nieuwkomers vanaf dag één mee moeten (kunnen) doen in Culemborg. Aansluitend daarop meldt het BMC-rapport dat nieuwkomers een positieve bijdrage kunnen hebben voor sportclubs en andere voorzieningen.*

A. Gebruik van sportfaciliteiten en andere voorzieningen zijn vaak op basis van en betaald lidmaatschap. Zijn dit kosten die asielzoekers kunnen betalen, worden deze door het COA vergoed

of zou het kunnen zijn dat asielzoekers hiervoor aanspraak kunnen maken op gemeentelijke regelingen?

B. In de startnotitie lezen wij niet hoe sportclubs en voorzieningen (gaan) worden meegenomen of betrokken bij de voorbereidingen van evt. deelname door nieuwkomers?

C. Zijn (voorbereidingskosten) kosten die sportclubs en voorzieningen hiervoor maken declareerbaar en zo ja bij wie?

Antwoord: Dit wordt op hoofdlijnen uitgewerkt in de aangekondigde raadsvoorstellen. Na het aanwijzen van de locatie wordt het gesprek met de bewoners, ondernemers, vrijwilligersorganisaties, sportclubs, sociale- en cultuurorganisaties aangegaan hoe we dit vorm kunnen geven en welke kosten gedekt kunnen worden in samenspraak met het COA.

19. Het onderwijs aan asielkinderen kan een zware last zijn voor de onderwijsinstellingen in Culemborg tijdens de “eerste fase” (tijdelijke opvang < 300 voor circa 5 jaar), facilitair maar ook qua personeel.

A. Heeft het College dit meegenomen in haar afweging tussen scenario 2 en scenario 3 en wat zijn deze overwegingen hierbij geweest.

B. Heeft het College inzichtelijk wat de getalsmatige robuustheid en beschikbaarheid van gekwalificeerd onderwijspersoneel is om extra leerlingen (met mogelijke leer- en taalachterstand) professioneel te onderwijzen en kunt u dat toelichten.

Antwoord: Het college realiseert zich dat het onderwijs een stevige taak heeft in het geven van onderwijs aan vluchtelingen. Bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen, asielzoekers en de huisvesting van statushouders is ervaring opgedaan hoe deze taak op te pakken. Ook is hieruit een goede regionale overlegstructuur gegroeid tussen onderwijsinstellingen en gemeenten. In deze overlegstructuur zal ook de opgave voor het onderwijs vanuit de spreidingswet voor de regio Rivierenland onderzocht worden. De keuze voor een zelfstandig functionerende opvanglocatie (scenario 3) is onder andere ingegeven omdat het COA meer ondersteuning kan bieden aan het basisonderwijs door het realiseren van een school op eigen terrein. Het voortgezet onderwijs voor vluchtelingen is een regionale opgave en wordt binnen de regionale context ook opgepakt, onder andere in internationale schakelklassen (ISK). In de aangekondigde raadsvoorstellen volgt een uitwerking.

20. In de toelichting tijdens de commissievergadering van 17 mei jl. heeft u aangegeven dat er eigenlijk vanuit scenario 2 naar scenario 3 wordt toegewerkt. Bent u bereid gezien alle bovenstaande vragen de startnotitie aan te passen met een duidelijke beschrijving van één of meerdere scenario's waarin een overgang van 2 naar 3 wordt beschreven met daarbinnen een aantal go - no go momenten en die voor te leggen aan de raad?

Antwoord: zie het algemene antwoord aan het begin van dit blok met vragen.